ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĒZEKNES TIESU NAMS

Lietas arhīva Nr. A42-00687-23/44
ECLI:LV:ADRJRTN:2023:0314.A420252322.4.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rēzeknē 2023. gada 14. martā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese Solvita Pujāte,

piedaloties pieteicējam /pers. A/ un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes – Ieslodzījuma vietu pārvaldes – pārstāvim /pers. B/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta sakarā ar /pers. A/ pieteikumu par Ieslodzījuma vietu pārvaldes 2022. gada 12. augusta lēmuma Nr. N-1-2022-13423 atcelšanu daļā, ar kuru atzīts par tiesisku Daugavgrīvas cietuma priekšnieka 2022. gada 7. jūnija lēmums (2022. gada 1. jūnija ziņojums Nr. 94/D) par disciplinārsoda – uz mūžu notiesātajam, kas sodu izcieš atsevišķajā nodaļā, aizliegt kārtējo videosaziņas iespēju – piemērošanu pieteicējam, par Daugavgrīvas cietuma amatpersonas faktiskās rīcības, kas izpaudusies kā fiziskā spēka un speciālo līdzekļu (roku dzelžu) pielietošana 2022. gada 1. jūnijā, atzīšanu par prettiesisku, par Daugavgrīvas cietuma faktiskās rīcības, nenodrošinot cietuma 2. korpusa kamerā Nr. /kamera/ uzkopšanas līdzekļus (lupata grīdas mazgāšanai, putekļiem, tualetes tīrīšanas līdzeklis) laika periodā no 2022. gada 1. līdz 9. jūnijam, nenodrošinot rakstāmpapīru laika periodā no 2022. gada 1. līdz 7. jūnijam un turot pieteicēju sociālā izolācijā 17 dienas, atzīšanu par prettiesisku un nemantiskā kaitējuma 5000 *euro* atlīdzināšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Daugavgrīvas cietuma (turpmāk – cietums) Uzraudzības daļas amatpersonas 2022. gada 1. jūnijā pieteicējam /pers. A/ noformēja ziņojumu, reģ. Nr. 94/D par notiesātā soda izciešanas režīma pārkāpumu (turpmāk – ziņojums Nr. 94/D), kurā norādīts, ka plkst. 9.30 cietuma Daugavpils nodaļas kamerā Nr. /kamera/ pieteicējs kategoriski atteicās pakļauties daļējai kratīšanai. Lai pārtrauktu nelikumīgās darbības, tika pieņemts lēmums uzlikt roku dzelžus. Roku dzelžu uzlikšanas laikā pieteicējs izrādīja fizisku pretošanos, lai pārtrauktu pieteicēja prettiesiskās darbības, pret viņu tika pielietots fizisks spēks un uzlikti roku dzelži.

Ar šādu rīcību pieteicējs pārkāpa Ministru kabineta 2006. gada 30. maija noteikumu Nr. 423 „Brīvības atņemšanas iestādes iekšējās kārtības noteikumi" (turpmāk – noteikumi Nr. 423) 44.9. apakšpunkta prasības.

Ar cietuma priekšnieka 2022. gada 7. jūnija lēmumu saskaņā ar Latvijas Sodu izpildes kodeksa (turpmāk – Kodekss) 70. panta pirmās daļas $4.^2$ punktu pieteicējam piemērots sods – uz mūžu notiesātajiem, kas sodu izcieš atsevišķajā nodaļā, aizliegt kārtējo videosaziņas iespēju.

Pieteicējs cietuma priekšnieka lēmumam par disciplinārsoda piemērošanu nepiekrita un to apstrīdēja (2022. gada 13. jūnija sūdzība, reģ. Nr. S-1-2022-07143). Vienlaikus apstrīdēja Daugavgrīvas cietuma amatpersonas faktisko rīcību, pielietojot fizisko spēku un speciālos līdzekļus (roku dzelžus) 2022. gada 1. jūnijā, kā arī sūdzējās par to, ka vairāk kā nedēļu tika turēts antisanitāros apstākļos, jo lupata grīdas mazgāšanai, putekļiem un tualetes tīrīšanas līdzeklis tika izsniegts tikai 2022. gada 9. jūnijā, ka tika liegta saziņa ar valsts iestādēm un tuviniekiem, ka 17 dienas tika turēts izolācijā, un lūdza atlīdzināt nemantisko kaitējumu 5000 *euro*.

[2] Ieslodzījuma vietu pārvalde (turpmāk – pārvalde) izskatīja pieteicēja sūdzību un 2022. gada 12. augustā pieņēma lēmumu Nr. N-1-2022-13423 (turpmāk – lēmums), ar kuru cita starp atzina par tiesisku cietuma priekšnieka 2022. gada 7. jūnija lēmumu par disciplinārsoda – uz mūžu notiesātajiem, kas sodu izcieš atsevišķajā nodaļā, aizliegt kārtējo videosaziņas iespēju – piemērošanu, nekonstatēja apstrīdētās faktiskās rīcības prettiesiskumu un atteica atlīdzināt nemantisko kaitējumu. Lēmumā minētajā daļā norādīts šāds pamatojums.

[2.1] Pieteicējs 2021. gada 12. augustā cita starpā iepazinās ar izrakstu no Kodeksa un noteikumiem Nr. 423, ko apstiprina pieteicēja paraksts. Līdz ar to, pieteicējs vienozīmīgi bija informēts, ka notiesātajiem ir pienākums izpildīt cietuma amatpersonu likumīgās prasības, konkrētajā gadījumā – pakļauties daļējai pārmeklēšanai.

[2.2] Pieteicējs 2022. gada 1. jūnijā neizpildīja cietuma amatpersonu likumīgo prasību – pakļauties daļējai pārmeklēšanai, kategoriski atteicās savākt savas personīgās mantas, kas atradās kamerā Nr. /kamera/, lai cietuma amatpersonas tās varētu pārmeklēt pirms pieteicēja pārvietošanas uz citu kameru. Turklāt pieteicējs kategoriski atteicās iziet no kameras, pieteicēja uzvedība bija agresīva un bīstama. Cietuma amatpersonas vairākkārt piedāvāja pieteicējam iziet no kameras labprātīgi, taču pieteicējs turpināja aktīvi pretoties (izvairījās no tiešā kontakta, lai tiktu izvests labprātīgi no kameras). Lai pārtrauktu pieteicēja prettiesiskās darbības un atvairītu iespējamo uzbrukumu (jo pieteicējam ir nosliece uz uzbrukumu), cietuma amatpersona pieņēma lēmumu pieteicējam uzlikt roku dzelžus un tad izvest no kameras. Roku dzelžu uzlikšanas laikā pieteicējs izrādīja fizisku pretošanos, līdz ar to, roku dzelži tika uzlikti ar spēka palīdzību (Ieslodzījuma vietu pārvaldes likuma 23. panta pirmā daļa). Roku dzelži iesniedzējam bija uzlikti no plkst. 10.10 līdz plkst. 10.15.

[2.3] Pārvalde neieguva pierādījumus, kas liecinātu, ka cietuma amatpersonas, kuru ziņojumi kalpo par pierādījumu pieteicēja pieļautajam soda izciešanas pārkāpumam, būtu pieļāvušas būtiskas nepilnības vai kļūdas dokumentu noformēšanā, vai snieguši apzināti nepatiesas ziņas, kas būtu par pamatu ziņojumā Nr. 94/D norādīto ziņu apšaubīšanai.

Cietuma administrācijai nav un nevar būt savu subjektīvu interešu attiecībā pret notiesātajām personām, t.sk. pret apzinātu pieteicēja subjektīvo

tiesību aizskaršanu un disciplināro sodīšanu (Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10. panta pirmā, trešā, ceturtā daļa).

[2.4] Pieteicējs pārkāpa noteikumu Nr. 423 44.9. apakšpunktā noteiktās prasības un konkrētajā gadījumā izdarīja rupju soda izciešanas režīma pārkāpumu.

Izvērtējot izdarītā pārkāpuma būtību, pārvalde norāda, ka minētais pārkāpums aizskar būtiskas sabiedrības intereses – nodrošināt kārtību un disciplīnu ieslodzījuma vietā. Sabiedrības interese – nodrošināt kārtību un disciplīnu ieslodzījuma vietā – ir saistīta arī ar sabiedrības drošību, ja netiks nodrošināta kārtība un disciplīna ieslodzījuma vietās, tas, ņemot vērā minētās iestādes specifiku, var rezultēties nekārtībās cietumā, kas var apdraudēt gan ieslodzījuma vietas darbinieku drošību, gan sabiedrības drošību kopumā. Turklāt pieteicējs arī iepriekš izdarīja rupjus soda izciešanas režīma pārkāpumus, neizpildot cietuma darbinieku likumīgas prasības, par kuriem tika sodīts. Tas nav atturējis pieteicēju no atkārtota rupja soda izciešanas režīma pārkāpuma izdarīšanas.

Pārvalde uzskata, ka cietuma administrācija ir izvērtējusi konkrētā gadījuma apstākļus, pieteicēja uzvedību pirms pārkāpuma, agrāk uzlikto sodu skaitu un raksturu un piemērojusi pieļautajam soda izciešanas režīma pārkāpumam atbilstošu un samērīgu sodu.

[2.5] Cietuma dzīvojamās kamerās ir šāds kameras uzkopšanas inventārs: slota, liekšķere, tualetes poda birste, lupatas, saimniecības bļoda un spainis. 2022. gada 1. jūnijā ievietojot pieteicēju cietuma 2. korpusa kamerā Nr. /kamera/, tajā uzkopšanas inventārs bija. Kameru uzkopšanai mēnesī tiek izsniegti – 0,5 kg saimniecības pasta un 0,5 l tualetes un flīžu mazgāšanas līdzeklis. Pēc pieteicēja lūguma 2022. gada 9. jūnijā papildus tika izsniegts tualetes un flīžu tīrīšanas līdzeklis 0,5 l un lupatas.

[2.6] Atbilstoši cietuma sniegtajai informācijai laika periodā no 2022. gada 1. līdz 13. jūnijam pieteicējs nosūtīja gan vēstules iestādēm, gan iesniedza iesniegumus cietuma administrācijai. Sarakste ar fiziskām personām minētajā laika periodā netika fiksēta. Pieteicēja ienākošā un izejošā korespondence (sarakste ar fiziskām personām) nebija aizturēta vai izņemta.

[2.7] Atbilstoši cietuma sniegtajai informācijai pieteicējam laika periodā no 2022. gada 1. līdz 13. jūnijam netika piemēroti ierobežojumi, kas saistīti ar notiesāto izolāciju.

Pieteicējs laika periodā no 2022. gada 1. līdz 13. jūnijam nebija vērsies pie cietuma priekšnieka ar iesniegumu piešķirt īslaicīgo vai ilgstošo satikšanos. Pieteicējs minētajā laika posmā nav veicis telefonzvanus, kā arī nebija vērsies pie cietuma administrācijas ar iesniegumu ar lūgumu nodrošināt telefonzvanu. Pieteicējam 2022. gada 3. , 7. un 10. jūnijā tika nodrošināta iespēja apmeklēt cietuma Daugavpils nodaļas sporta (futbola) laukumu. 2022. gada 2. jūnijā pieteicējs apmeklēja cietuma Daugavpils nodaļas kapelu un piedalījās sarunā ar kapelānu. Pieteicējam tika nodrošināta iespēja saskaņā ar grafiku apmeklēt cietuma Daugavpils nodaļas 3. korpusa atpūtas telpu katru dienu.

[2.8] Pieteicēja iebildumi par apstrīdēto faktisko rīcību nav pamatoti.

[2.9] Tā kā konkrētajā gadījumā nav konstatēts cietuma administrācijas prettiesisks administratīvais akts vai prettiesiska faktiskā rīcība, līdz ar to nav tiesiska pamata zaudējumu atlīdzināšanai.

[3] Pieteicējs lēmumam daļā, ar kuru atzīts par tiesisku cietuma priekšnieka lēmums par disciplinārsoda – uz mūžu notiesātajam, kas sodu izcieš atsevišķajā nodaļā, aizliegt kārtējo videosaziņas iespēju – piemērošanu pieteicējam, un daļā, ar kuru apstrīdētā faktiskā rīcība atzīta par tiesisku, nepiekrita un iesniedza tiesā pieteikumu par tā atcelšanu. Pieteikumā attiecībā uz spēkā atstāto disciplinārsodu norādīja, ka cietuma amatpersonas slēpj (iznīcina) pierādījumus, jo pieteicējs sniedza paskaidrojumu par ziņojumu uz A4 lapas, līdz ar to ziņojumā norādītais, ka pieteicējs no paskaidrojumu sniegšanas atteicās, ir meli. Šāda amatpersonu rīcība nav pieņemama, tā apdraud cilvēku veselību un dzīvību. Amatpersonu agresīva uzvedība, nepamatota speciālo līdzekļu piemērošana apdraud sabiedrību, cilvēku veselību un dzīvību. Roku dzelži pieteicējam tika uzlikti uz piecām minūtēm. Uzskata, ka piecās minūtēs tas, kurš bijis agresīvs, pretojies, nevar nomierināties, līdz ar to cietuma amatpersonu norādītais, ka pieteicējs bija agresīvs, pretojās, ir vērtējams kritiski. Pieteicējs nav pieļāvis ne iekšējās kārtības noteikumu, ne kādu citu noteikumu pārkāpumu.

Tīrīšanas līdzekļu kamerā [Nr. 21] nebija. No 2022. gada 1.-13. jūnijam pieteicējs nevarēja nosūtīt korespondenci. To pierāda cietuma 2022. gada 14. jūnija atbilde Nr. N-5-2022-05792. Pirmā korespondence nosūtīta 13. jūnijā, pirmais iesniegums administrācijai bija 7. vai 8. jūnijā, jo līdz tam pieteicējam nebija rakstāmpapīra, tas tika izsniegts 7. jūnijā. [Lēmumā] norādītais attiecībā uz izolāciju ir meli, jo pieteicējs 17 dienas tika turēts kamerā Nr. /kamera/, tad tika pārvietots atpakaļ uz kameru Nr. /kamera/.

Lūdza atlīdzināt nemantisko kaitējumu, kopā 5000 *euro*.

[4] Tiesai iesniegtajā rakstveida paskaidrojumā pārvalde pieteikumu neatzina, atsaucoties uz lēmumā norādītajiem apsvērumiem, un lūdza to noraidīt.

[5] Tiesas sēdē pieteicējs pieteikumu uzturēja uz tajā norādīto argumentu pamata. Papildus paskaidroja, ka videoieraksts [kur būtu redzama speciālo līdzekļu piemērošana –tiesas piez.] apzināti tiek slēpts, jo ziņojumā norādītais būtu pretrunā videoierakstā redzamai rīcībai. Proti, pieteicējs nepretojās, rokas tika saslēgtas priekšā, nevis aiz muguras. Precizēja, ka korespondence nebija nosūtīta līdz 7. jūnijam, nevis 13. jūnijam, jo papīrs tika izsniegts 6. jūnijā pēc pusdienām un iesniegumus pieņēma 7. jūnijā no rīta. Atbildot uz jautājumiem, paskaidroja, ka pēc tam, kad tika izsniegts papīrs, vērsās ar iesniegumu pie cietuma administrācijas un 9. jūnijā tika izsniegti tīrīšanas līdzekļi. Uz tiesas jautājumu, kā izpaudās saziņas liegšana ar iestādēm un liegums rakstīt iesniegumus, atbildēja, ka viņam nebija papīra un rakstāmpiederumu, tos izsniedza tikai 6. jūnijā. Paskaidroja, ka kamerā Nr. /kamera/ bija viens pats 17 dienas, ka nebija nekādas iespējas kontaktēties ar citām personām. Stundu dienā varēja skatīties televizoru, taču ar televizoru sarunāties nevar. Uzskata, ka tā bija izolācija, jo komunikācija ar citām personām vienu stundu dienā ir ļoti maz. Pieteicējam tika atņemtas visas mantas, bet tajās bija kontaktinformācija, tāpēc nevarēja ne ar vienu sazināties. Uzskata, ka pārkāpums netika izdarīts, jo pieteicējs neatteicās no kratīšanas. Pieteicējs atteicās no pazemošanas un ņirgāšanās. Pretestību neizrādīja, bija tikai iebildumi pret notiekošo. Nebija dusmīgs, smaidīja, bija mierīgs un kontaktējās ar amatpersonām. Ar roku tika norādīts uz mantām, tā nebija agresija. Roku dzelžu uzlikšanai nebija pamata, tas tika darīts tāpēc, ka norādīja uz amatpersonu pretlikumīgām darbībām.

Atbildētāja pārstāvis pieteikumu neatzina, atsaucoties uz lēmumā norādīto pamatojumu.

Tiesas sēdē tika nopratināts liecinieks /pers. C/.

Motīvu daļa

[6] Izvērtējot lietas dalībnieku argumentus un lietā esošos pierādījumus, tiesa secina, ka pieteikums daļā ir noraidāms un daļā ir atstājams bez izskatīšanas.

[7] Pieteicējam piemērots disciplinārsods – uz mūžu notiesātajam, kas sodu izcieš atsevišķajā nodaļā, aizliegt kārtējo videosaziņas iespēju – par to, ka pieteicējs 2022. gada 1. jūnijā atteicās izpildīt brīvības atņemšanas iestādes darbinieku likumīgās prasības – pakļauties daļējai kratīšanai.

Pieteicējs uzskata, ka disciplinārsods viņam piemērots nepamatoti, jo pieteicējs no daļējas kratīšanas neatteicās, bet atteicās no pazemošanas un ņirgāšanās.

Tādējādi tiesai jāpārbauda, vai ir pierādīta pārkāpumu izdarīšana un vai pastāvēja tiesisks pamats pieteicējam piemērot disciplinārsodu.

[8] Kodeksa 9. pants noteic, ka personām, kuras izcieš sodu, ir likumos noteiktie pienākumi un tiesības ar ierobežojumiem, ko likumi paredz notiesātajiem, kā arī ar tādiem ierobežojumiem, kas izriet no tiesas nolēmuma vai prokurora priekšraksta par sodu un soda izciešanas kārtības, kādu attiecīgā soda veida izciešanai nosaka šis kodekss. Kodeksa 41. panta pirmajā daļā noteikts, ka režīma pamatnoteikumi brīvības atņemšanas iestādēs ir notiesāto obligāta izolācija un uzraudzība, lai viņiem nebūtu iespējams izdarīt jaunus noziedzīgus nodarījumus, viņiem noteikto pienākumu precīza un bezierunu izpilde, dažādi režīma apstākļi atkarībā no notiesātā izdarītā noziedzīgā nodarījuma rakstura, viņa personības un uzvedības. No minētajām tiesību normām izriet ieslodzīto personu pienākums pildīt tiesību normās un arī ieslodzījuma vietas iekšējās kārtības noteikumos noteiktās prasības.

Satversmes tiesa norādījusi, ka noziedzīgu nodarījumu izdarījušas personas tiesības dzīvot pēc sava prāta un saskaņā ar savām vēlmēm tiek ierobežotas sabiedrības likumīgo interešu aizsardzības labad (sk. *Satversmes tiesas 2009. gada 7. oktobra sprieduma lietā Nr. 2009-05-01 14. punktu un 2009. gada 18. decembra sprieduma lietā Nr. 2009-10-01 14. punktu*). Ja soda izciešanas laikā notiesātie pārkāpj brīvības atņemšanas iestādes iekšējās kārtības noteikumus, viņiem var uzlikt disciplinārsodus, no kuriem bargākais ir notiesātā ievietošana soda izolatorā. Arī ar disciplinārsodu saistītie tiesību ierobežojumi ir attaisnojami, ja vien tie ir samērīgi. Šādu papildu ierobežojumu mērķis ir nepieciešamība nodrošināt disciplīnu un kārtību brīvības atņemšanas iestādē (sk. *Satversmes tiesas 2006. gada 6. februāra sprieduma lietā Nr. 2005-17-01 6. punktu*).

Atbilstoši Ieslodzījuma vietu pārvaldes likuma 22. panta pirmās daļas 4. punktam amatpersonai, pildot dienesta uzdevumus, ir tiesības normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā izdarīt personu apskati, telpu, mantu un apģērba pārbaudi, arī izmantojot tehniskos līdzekļus, izņemt priekšmetus, izstrādājumus un vielas, kuras aizliegts ienest, lietot un glabāt ieslodzījuma vietā.

Noteikumu Nr. 423 44.9. apakšpunkts noteic, ka notiesātajiem ir pienākums izpildīt brīvības atņemšanas iestādes darbinieku likumīgās prasības. Tātad normatīvie akti pieteicējam paredz pienākumu pakļauties mantu pārbaudei. Līdz ar to rīcība, nepildot administrācijas darbinieku likumīgās prasības, pakļauties mantu pārbaudei, atzīstama par noteikumu Nr. 423 44.9. apakšpunkta pārkāpumu un ir disciplināri sodāma.

Kodeksa 70. panta pirmā daļa noteic soda veidus, kādus cietuma priekšnieks var uzlikt notiesātajiem par soda izciešanas režīma prasību pārkāpšanu. Atbilstoši Kodeksa 70. panta pirmās daļas $4.^2$ punktam uz mūžu notiesātajiem, kas sodu izcieš atsevišķajā nodaļā, var uzlikt sodu – aizliegt kārtējo videosaziņas iespēju.

[9] No lietas materiāliem tiesa konstatē turpmāk minēto.

[9.1] Cietuma Uzraudzības daļas amatpersonas 2022. gada 1. jūnijā noformēja ziņojumu Nr. 94/D par to, ka pieteicējs kategoriski atteicās pakļauties daļējai kratīšanai. Ziņojumu sadaļā, kas paredzēta ieslodzītā paskaidrojumam, norādīts, ka pieteicējs ar ziņojumu ir iepazīstināts, no paskaidrojuma sniegšanas un paraksta atteicās.

[9.2] Cietuma Resocializācijas daļas vecākā inspektore I. Ņikitina, Uzraudzības daļas uzraugs /pers. D/ un Uzraudzības daļas vecākais uzraugs /pers. E/ 2022. gada 2. jūnija izziņā norāda, ka 2022. gada 2. jūnijā ap plkst. 14.30 sarunas laikā par 2022. gada 31. maijā un 1. jūnijā pieļautajiem pārkāpumiem pieteicējam tika piedāvāts sniegt rakstisku paskaidrojumu par pieļautajiem pārkāpumiem, no kā pieteicējs atteicās. Iemeslu atklāt atteicās.

[9.3] Cietuma Uzraudzības daļas uzraugs /pers. F/ 2022. gada 1. jūnija ziņojumā cita starp norāda, ka 2022. gada 1. jūnijā, plkst. 09.30 3. korpusa dzīvojamā kamerā Nr. /kamera/, pildot savus amata pienākumus, piedāvāja pieteicējam pakļauties daļējai kratīšanai, savākt personīgās mantas, lai tās varētu pārmeklēt. Pieteicējs kategoriski atteicās izpildīt viņa likumīgās prasības. Pieteicējs bija agresīvs, uzbudinātā stāvoklī un kategoriski atteicās iziet no kameras.

[9.4] Cietuma Uzraudzības daļas inspektora I. Šļahota 2022. gada 1. jūnija ziņojumā citastarp norāda, ka 2022. gada 1. jūnijā, 3. korpusa dzīvojamā kamerā Nr. /kamera/, pildot savus amata pienākumus, piedāvāja pieteicējam savākt savas personīgās mantas, lai tās varētu pārmeklēt un pārvietoties uz citu dzīvojamo kameru saskaņā ar notiesāto pārvietošanas protokolu. Pieteicējs kategoriski atteicās izpildīt cietuma darbinieku likumīgās prasības, apgalvoja, ka tas ir prettiesiski, ka cietuma darbiniekiem ir jāpamet kamera, jo tā ir viņa privātā telpa. Pieteicējs bija agresīvs, uzbudinātā stāvoklī un kategoriski atteicās iziet no kameras.

[9.5] Lietā ir iesniegts videoieraksts, kurā ir skaidri redzams un dzirdams, ka cietuma amatpersonas pieteicējam piedāvā savākt savas mantas, aiznest uz pārmeklēšanas telpu, lai tās varētu pārmeklēt. Pieteicējs kategoriski atsakās savākt savas mantas un aiznest tās uz pārmeklēšanas telpu. Pieteicējs runā pretī cietuma amatpersonai un piedāvā cietuma amatpersonai pašai paņemt pieteicēja mantas un aiznest uz pārmeklēšanas telpu. Pieteicējs kategoriski atsakās atstāt kameru.

[10] Izvērtējot ziņojumā Nr. 94/D, cietuma amatpersonu dienesta ziņojumos norādīto un videoierakstā redzamo un dzirdamo kopsakarā ar pieteicēja apstrīdēšanas iesniegumā, pieteikumā norādīto un tiesas sēdē paskaidroto, tiesa atzīst, ka lietā ir pierādīts, ka pieteicējs 2022. gada 1. jūnijā neizpildīja cietuma amatpersonu likumīgās prasības – pakļauties daļējai kratīšanai.

Izskatāmajā gadījumā tiesai nerodas pamatotas šaubas par cietuma amatpersonu sniegto paskaidrojumu par to, ka pieteicējs kategoriski atteicās savākt savas mantas un aiznest tās uz pārmeklēšanas telpu, lai tās varētu pārmeklēt, patiesumu. Tiesas vērtējumā pieteicēja subjektīva neapmierinātība ar cietuma amatpersonu prasībām un nevēlēšanās savākt savas mantas nevar tikt uzskatīta par pamatu nepildīt cietuma darbinieku likumīgās prasības. Pieteicējs nav norādījis ne uz kādiem ticamiem apstākļiem, kas liecinātu par to, ka izskatāmajā gadījumā cietuma amatpersonas, pieprasot pieteicējam savākt savas mantas, būtu pieteicēju pazemojušas vai ņirgātos par pieteicēju. Izskatāmajā gadījumā tiesa nekonstatē, ka cietuma darbinieki, kuru noformētais ziņojums kalpo par pierādījumu pieteicēja pieļautajam iekšējās kārtības noteikumu prasību pārkāpumam, būtu snieguši apzināti nepatiesas ziņas par to, ka pieteicējs kategoriski atteicās no daļējas kratīšanas, jo ziņojumā Nr. 94/D norādīto apstiprina videoierakstā fiksētais.

Tiesas vērtējumā šādā veidā pieteicējs mēģina izvairīties no atbildības par pieļauto iekšējās kārtības noteikumu pārkāpumu. Līdz ar to tiesa izskatāmajā gadījumā lielāku ticamību piešķir cietuma amatpersonu sniegtajai informācijai, jo tā apstiprinās arī ar citiem pierādījumiem lietā – videoierakstu.

Ņemot vērā minēto, tiesa secina, ka pieteicējs 2022. gada 1. jūnijā ir pieļāvis noteikumu Nr. 423 44.9. apakšpunkta prasību pārkāpumu.

[11] Pieteicējam par 2022. gada 1. jūnijā pieļauto soda izciešanas režīma prasību pārkāpumu piemērots sods – uz mūžu notiesātajam, kas sodu izcieš atsevišķajā nodaļā, aizliegt kārtējo videosaziņas iespēju.

Tiesa konstatē, ka cietuma priekšnieks, pieņemot 2022. gada 7. jūnija lēmumu par soda piemērošanu pieteicējam, ir izvērtējis ziņas par izdarītā pārkāpuma būtību un apstākļiem, kā arī ņēmis vērā, ka pieteicējs iepriekš ir pieļāvis soda izciešanas režīma pārkāpumus. Iestāde nav ieguvusi pieteicēja

paskaidrojumus, jo paskaidrojumus sniegt pieteicējs ir atteicies, ko apliecina cietuma amatpersonu paraksti. Pieteicēja apgalvojumu, ka pieteicējs ir sniedzis paskaidrojumus uz atsevišķas A4 formāta lapas, tiesa vērtē kritiski, jo uz šāda apstākļa esību 2022. gada 13. jūnija sūdzībā pieteicējs nav norādījis. Par to tiek minēts tikai pieteikumā tiesai. Līdz ar to tiesa izskatāmajā gadījumā ticamību piešķir cietuma amatpersonu norādītajam, ka pieteicējs no paskaidrojumu sniegšanas atteicās.

Izvērtējot pārkāpuma raksturu, tiesa nekonstatē acīmredzamu piemērotā soda nesamērīgumu ar pieļauto pārkāpumu.

Tiesa, pārbaudot lēmumu pamatotību un atbilstību procesuālām un formālām tiesību normu prasībām, nekonstatē apstākļus, kuru dēļ piemērotais disciplinārsods būtu atzīstams par prettiesisku. Tāpat tiesa norāda, ka tiesa pārbauda tikai lēmuma atbilstību tiesību normu saturam, bet tā nevar iejaukties iestādes kompetencē daļā par ieslodzītā personības izvērtējumu un piemērotākā soda veida izvēli.

Apkopojot visu iepriekš minēto, tiesa secina, ka lēmums par disciplinārsoda piemērošanu pieteicējam ir tiesisks un pamatots.

II

[12] Administratīvo tiesu praksē, atsaucoties uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru, konsekventi atzīts, ka valstij ir pienākums ieslodzījumā esošajām personām nodrošināt tādus soda izciešanas apstākļus, kas nepārsniedz ar brīvības atņemšanas sodu neatņemami saistītos ierobežojumus un neērtības. Proti, ieslodzījumā esošajām personām ieslodzījuma vietas teritorijā tāpat kā personām ārpus brīvības atņemšanas vietām ir jābūt nodrošinātam noteiktam cilvēktiesību minimumam, kas personai nevar tikt atņemts, lai nepārkāptu personas tiesības uz cilvēcīgu izturēšanos. Ieslodzījuma vietas apstākļiem jābūt tādiem, kas atbilst cieņas pilnai attieksmei pret cilvēku (sal. *Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2010. gada 6. maija spriedums lietā Nr. SKA-160/2010, 2012. gada 22. jūnija spriedums lietā Nr. SKA-219/2012, 2013. gada 5. septembra spriedums lietā Nr. SKA-436/2013*). Lai konstatētu Konvencijas 3. pantā ietvertā spīdzināšanas, citādas cietsirdīgas vai cieņu pazemojošas izturēšanās aizlieguma pārkāpumu, apiešanās raksturam ir jāsasniedz minimālais bardzības līmenis. Šī minimuma novērtēšana ir relatīva pēc būtības; tā ir atkarīga no lietas faktu kopuma un, jo īpaši, no apiešanās rakstura un konteksta, tās izpildes elementiem, ilguma, tās izraisītajām fiziskajām vai psihiskajām sekām, kā arī dažkārt no cietušā dzimuma, vecuma un veselības stāvokļa (sk. *Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2006. gada 4. maija sprieduma lietā „Kadiķis pret Latviju" 45. punktu un tajā minēto Eiropas Cilvēktiesību tiesas praksi*).

[13] Pieteicējs iebilst pret cietuma amatpersonas rīcību, 2022. gada 1. jūnijā pret pieteicēju pielietojot speciālos līdzekļus – roku dzelžus.

Kā atzinusi Eiropas Cilvēktiesību tiesa, tad speciālo līdzekļu, ieskaitot roku dzelžus, lietošana pati par sevi nerada Konvencijas 3. panta pārkāpumu, ja šis līdzeklis tiek izmantots saistībā ar likumīgu brīvības atņemšanu un nav saistīts ar tādu spēka izmantošanu vai citu cilvēku klātbūtni (*public exposure*), kas pārsniedz saprātīgi nepieciešamo. Šādos gadījumos ir svarīgi izvērtēt, vai ir pamats domāt, ka persona varētu izvairīties no aizturēšanas, bēgt, ievainot kādu, nodarīt citu kaitējumu vai slēpt pierādījumus (*Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2012. gada 15. maija sprieduma lietā „Kaverzin v. Ukraine" 155. punkts; Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2014. gada 17. jūlija sprieduma lietā „Svinarenko and Slyadnev v. Russia" 117. punkts*). Tomēr veids, kādā tiek lietoti speciālie līdzekļi, nedrīkst pārsniegt minimālo cietsirdības līmeni, kas varētu novest pie Konvencijas 3. panta pārkāpuma (*Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2010. gada 21. decembra sprieduma lietā „Kuzmenko v. Russia" 45. punkts*).

Saskaņā ar Ieslodzījuma vietu pārvaldes likuma 22. panta pirmās daļas 1. punktu amatpersonai, pildot dienesta uzdevumus, ir tiesības likumos un citos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā prasīt, lai personas pārtrauc likumpārkāpumus un citu rīcību, kura traucē amatpersonas pienākumu izpildi, kā arī lietot pret likumpārkāpējiem paredzētos piespiedu līdzekļus. Atbilstoši Ieslodzījuma vietu pārvaldes likuma 23. panta pirmās daļas 1. un 5. punktam amatpersonai, pildot dienesta pienākumus, ir tiesības lietot fizisku spēku, speciālos cīņas paņēmienus un speciālos līdzekļus, lai atvairītu uzbrukumu sev vai citām personām, aizturētu personu, kas nepakļaujas vai pretojas viņam, var bēgt vai nodarīt kaitējumu sev un citām personām (ja ir pamats tā uzskatīt).

Ievērojot norādīto, secināms, ka likumdevējs ir tieši noteicis ieslodzījuma vietas amatpersonām tiesības noteiktos gadījumos pret ieslodzītajiem lietot speciālos līdzekļus, līdz ar to tiesai izskatāmās lietas ietvaros jāvērtē, vai cietuma amatpersonas rīcība, 2022. gada 1. jūnijā pielietojot pret pieteicēju speciālo līdzekli – roku dzelžus –, bija tiesiska un pamatota.

[14] Tiesa, vērtējot cietuma amatpersonas rīcību, 2022. gada 1. jūnijā pielietojot pret pieteicēju speciālo līdzekli – roku dzelžus –, atzīst, ka cietuma amatpersona rīkojās tiesiski un faktiskajiem apstākļiem atbilstoši. Šādu secinājumu tiesa pamato ar turpmāk norādīto.

[14.1] Ministru kabineta 2015. gada 9. jūnija noteikumu Nr. 283 „Kārtība, kādā ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonas lieto speciālos līdzekļus" (turpmāk – noteikumi Nr. 283) 2.2. apakšpunkts noteic, ka amatpersonai atļauts lietot roku dzelžus. Atbilstoši noteikumu Nr. 283 10. punktam roku dzelžus lieto, ja nepieciešams sasiet vai saslēgt ieslodzītā vai citas personas rokas vai kājas vai vienlaikus rokas un kājas, lai novērstu ieslodzītā vai citas personas fizisku pretošanos. Saskaņā ar noteikumu Nr. 283 4. punktu lēmumu par roku dzelžu lietošanu atbilstoši situācijai amatpersona pieņem patstāvīgi.

Ievērojot Ieslodzījuma vietu pārvaldes likuma 23. panta pirmās daļas 1. un 5. punktā un noteikumu Nr. 283 10. punktā norādīto, roku dzelžus atļauts lietot, lai tostarp atvairītu uzbrukumu sev vai citām personām un novērstu ieslodzītā fizisku pretošanos.

[14.2] Izvērtējot lietā esošos pierādījumus, tiesa gūst apstiprinājumu pārvaldes norādītajam, ka roku dzelži pret pieteicēju pielietoti, jo pieteicējs bija agresīvs pret cietuma amatpersonām un nepakļāvās cietuma amatpersonu likumīgajām prasībām, tostarp iziet no kameras. Minēto apstiprina šādi no lietas materiāliem konstatējamie apstākļi.

[14.2.1] 2022. gada 1. jūnijā noformēts ziņojums Nr. 94/D, kurā norādīts, ka plkst. 9.30 cietuma Daugavpils nodaļas kamerā Nr. /kamera/ pieteicējs kategoriski atteicās pakļauties daļējai kratīšanai. Lai pārtrauktu nelikumīgās darbības, tika pieņemts lēmums uzlikt roku dzelžus. Roku dzelžu uzlikšanas laikā pieteicējs izrādīja fizisku pretošanos, lai pārtrauktu pieteicēja prettiesiskās darbības, pret viņu tika pielietots fizisks spēks un uzlikti roku dzelži.

[14.2.2] Cietuma Uzraudzības daļas uzraugs /pers. F/ 2022. gada 1. jūnija ziņojumā cita starp norāda, ka 2022. gada 1. jūnijā pieteicēja uzvedība bija bīstama un agresīva. Pieteicējam vairākkārt tika piedāvāts iziet no kameras labprātīgi, taču ieslodzītais turpināja pārvietoties pa kameru un izvairījās no kontakta, lai tiktu izvests labprātīgi no kameras. Lai pārtrauktu pieteicēja prettiesiskās darbības, un atvairītu iespējamo uzbrukumu, Uzraudzības daļas inspektors I. Šļahota pieņēma lēmumu uzlikt roku dzelžus, inspektors aptvēra notiesātā rokas no muguras un palūdza man uzlikt notiesātajam roku dzelžus. Roku dzelžu uzlikšanas laikā notiesātais izrādīja fizisku pretošanos. Roku dzelži uzlikti ar spēka palīdzību plkst. 10.10. Pieteicēju pārvietoja uz 3. korpusa dušas telpu.

[14.2.3] Cietuma Uzraudzības daļas inspektors I. Šļahota 2022. gada 1. jūnija ziņojumā cita starp norāda, ka 2022. gada 1. jūnijā pieteicējs kategoriski atteicās izpildīt cietuma darbinieku likumīgās prasības, pieteicējs bija agresīvs, uzbudinātā stāvoklī un kategoriski atteicās iziet no kameras. Pieteicēja uzvedība bija bīstama un agresīva, kā arī pieteicējam ir nosliece uz uzbrukumu. Pieteicējam vairākkārt piedāvāja iziet no kameras labprātīgi, taču ieslodzītais turpināja aktīvi pretoties (izvairījās no tiešā kontakta, lai tiktu izvests labprātīgi no kameras), un, lai pārtrauktu viņa prettiesiskās darbības

un atvairītu iespējamo uzbrukumu, pieņēma lēmumu uzlikt roku dzelžus un tad izvest no kameras. Aptvēra pieteicēja rokas no muguras un Uzraudzības daļas uzraugs /pers. F/ uzlika pieteicējam roku dzelžus. Roku dzelžu uzlikšanas laikā pieteicējs izrādīja fizisku pretošanos. Roku dzelži uzlikti ar spēka palīdzību plkst. 10.10. Pieteicēju pārvietoja uz 3. korpusa dušas telpu, kur viņš nomierinājās, plkst. 10.15 roku dzelži tika noņemti un pieteicēju nogādāja kopā ar Uzraudzības daļas vecāko uzraugu /pers. G/ uz medicīnas daļu, kur ārsts plkst. 10.20 konstatēja, ka pieteicējam nav brūču un miesas bojājumu.

[14.2.4] 2022. gada 29. jūnijā sastādīts slēdziens par speciālo līdzekļu pielietošanu, atbilstoši kuram 2022. gada 1. jūnijā apmēram plkst. 9.30 pieteicējam tika paziņots, ka notiks viņa pārvietošana, ka viņam jāsavāc savāc visas savas mantas. Apmēram plkst.10.10, redzot, ka pieteicējs nav savācis savas mantas, atkārtoti tika piedāvāts savākt mantas, lai veiktu to pārmeklēšanu pirms pārvešanas uz citu telpu. Pieteicējs ignorēja administrācijas prasības, atteicās savākt savas mantas, viņš bija uzbudināts, ar savu uzvedību izrādīja agresivitāti un neapmierinātību pret notiekošo un strīdējās ar administrāciju. Redzot, ka pieteicējs ir nervozs, uzbudināts, kategoriski atteicās iziet no kameras, kā arī zinot, ka pieteicējam ir nosliece uz bēgšanu, suicīdu un uzbrukumu, tika pieņemts lēmums pieteicējam uzlikt roku dzelžus, lai veiktu viņa turpmāku pārvietošanu uz citu kameru. Slēdzienā secināts, ka visas amatpersonu prasības bija likumīgas un pamatotas, līdz ar to roku dzelžu piemērošana bija samērīga un vitāli nepieciešama, lai nepieļautu notiesātā pretlikumīgas darbības.

[14.2.5] Noteikumu Nr. 283 47. punkts noteic, ka pēc katra speciālā līdzekļa lietošanas gadījuma amatpersona, kura lietoja speciālo līdzekli, noformē speciālā līdzekļa lietošanas protokolu (turpmāk – protokols) (47.1. apakšpunkts), nekavējoties, tiklīdz tas iespējams, pieaicina ārstniecības personu, lai tā varētu veikt ieslodzītā vai citas personas medicīnisku apskati veselības stāvokļa noteikšanai pēc speciālā līdzekļa lietošanas un, ja tas nepieciešams, sniegt medicīnisku palīdzību (47.2. apakšpunkts). Savukārt noteikumu Nr. 283 13. punkts noteic aizliegumu ieslodzītā vai citas personas rokas turēt sasietas vai saslēgtas roku dzelžos ilgāk kā divas stundas pēc kārtas.

Roku dzelžu lietošana pret pieteicēju fiksēta 2022. gada 1. jūnija Speciālā līdzekļa lietošanas protokolā Nr. 12/D, kurā norādīts roku dzelžu lietošanas pamats, kā arī pieaicinātās ārstniecības persona pēc pieteicēja apskates fiksējusi konstatēto. Pieteicējs ar protokolu iepazīstināts, bet atbilstoši amatpersonu norādītajam atteicies tos parakstīt, kā arī nav izmantojis tiesības nekavējoties norādīt savus iebildumus par roku dzelžu pielietošanu. No Speciālā līdzekļa lietošanas protokolā Nr. 12/D norādītā konstatējams, ka roku dzelži pieteicējam uzlikti plkst. 10.10, bet noņemti plkst. 10.15. Līdz ar to procesuālus pārkāpumus šajā aspektā tiesa nekonstatē.

[14.3] Izskatāmajā gadījumā tiesai nerodas pamatotas šaubas par iestādes fiksēto apstākļu atbilstību faktiskajai situācijai. Lietā iesniegtie videoieraksti apliecina, ka pieteicējs nepakļaujas cietuma amatpersonu likumīgajām prasībām, strīdas ar cietuma amatpersonām. Lai arī videoierakstā redzamā pieteicēja uzvedība tobrīd nav vērtējama kā agresīva, taču tā ir vērtējama kā izaicinoša. Turklāt pieteicējs tiesas sēdē norādīja, ka lietā iesniegtie videoieraksti atspoguļo tikai nelielu daļu, apmēram 10 minūtes no 2022. gada 1. jūnija notikumiem, ka viss process ilga trīs stundas (apstrīdēšanas iesniegumā norādīts, ka process ilga 1,50 min, acīmredzami domāts 1,5 stundas – tiesas piez.). Tiesai nerodas pamatotas šaubas, ka vēlāk ir sekojuši notikumi, kas atspoguļoti cietuma amatpersonu dienesta ziņojumos. Tāpat pieteicējs norādīja, ka cietuma amatpersonas visu laiku centās viņu izprovocēt. No videoierakstiem nav gūstams apstiprinājums tam, ka cietuma amatpersonas censtos pieteicēju izprovocēt. Tiesas vērtējumā, ja pieteicējs subjektīvi amatpersonu rīcību uztvēra kā provokāciju, minētais varēja izraisīt pieteicēja dusmas, agresivitāti un pretestību, proti, rīcību, kas atspoguļota amatpersonu dienesta ziņojumos. Līdz ar to apstāklim, ka lietā nav iesniegti videokameras ieraksti no koridora puses, izskatāmajā gadījumā nav izšķirošas nozīmes. Arī ar liecinieka /pers. C/ liecībām pieteicēja iebildumu pamatotība neapstiprinājās, jo /pers. C/ liecināja, ka nebija aculiecinieks 2022. gada 1. jūnija notikumiem saistībā ar speciālo līdzekļu lietošanu pret pieteicēju.

[15] Pieteicējs apgalvo, ka cietuma 2. korpusa kamerā Nr. /kamera/ laika periodā no 2022. gada 1. līdz 9. jūnijam nebija nodrošināti uzkopšanas līdzekļi (lupata grīdas mazgāšanai, putekļiem, tualetes tīrīšanas līdzeklis), līdz ar to pieteicējs tika turēts antisanitāros apstākļos.

Kodeksa 77. panta pirmā daļa cita starpā noteic, ka notiesātajiem, kuri izcieš sodu brīvības atņemšanas iestādēs, nodrošināmi epidemioloģiskās drošības un higiēnas noteikumiem atbilstoši sadzīves apstākļi. Savukārt noteikumu Nr. 423 44.3. apakšpunkts paredz pašu notiesāto pienākumu uzturēt kārtībā dzīvojamās telpas, koplietošanas telpas un darba vietas, ievērot personisko higiēnu, nosakot, ka notiesātie, kuri sodu izcieš brīvības atņemšanas iestādēs kamerā, to uzkopj noteiktajā rindas kārtībā. Līdz ar to nav šaubu par to, ka kamerās, kurās uzturas ieslodzītie, ir jānodrošina higiēnas noteikumiem atbilstoši sadzīves apstākļi, līdz ar to secīgi ieslodzītajiem ir jābūt pieejamiem gan līdzekļiem, gan inventāram, lai kameras uzkoptu.

Atbilstoši cietuma sniegtajai informācijai kamerā Nr. /kamera/ bija šāds uzkopšanas inventārs – slota, liekšķere, spainis, saimniecības bļoda, tualetes poda birste un lupatas. Cietumā dzīvojamo kameru uzkopšanai katru mēnesi tiek izsniegti uzkopšanas līdzekļi – 0,5 kg saimniecības pasta un tualetes un flīžu tīrīšanas līdzeklis 0,5 l. Pēc pieteicēja mutiska lūguma 2022. gada 9. jūnijā tika papildus izsniegts tualetes un flīžu tīrīšanas līdzeklis 0,5 l un lupatas.

Ievērojot minēto, tiesa, pirmkārt, nepiešķir ticamību pieteicēja apgalvotajam, ka mutiskus iesniegumus nepieņem un uz tiem nereaģē, otrkārt, uzskata, ja pieteicējam tīrīšanas līdzekļi kamerā nebija pieejami, viņam bija aktīvi jārīkojas, lai tie tiktu nodrošināti. Tā kā pieteicējs to nav darījis uzreiz pēc ievietošanas kamerā Nr. /kamera/, bet tikai vairāk kā pēc nedēļas, nav pamata secināt, ka pieteicēja apgalvotais atbilst patiesībai. Turklāt papildus tīrīšanas līdzeklis pieteicējam izsniegts pēc mutiska lūguma, līdz ar to apstāklis, ka pieteicējam rakstāmpapīrs tika izsniegts tikai 6. jūnijā nav izšķirošas nozīmes, jo mutiski pieteicējam bija iespēja vērsties pie cietuma administrācijas jau 1.jūnijā vai nākamajā dienā, ko pieteicējs nav darījis. Tiesas secināto nemaina arī fakts, ka lietā nav dokumentu, ka tieši kamerai Nr. /kamera/ pirms pieteicēja ievietošanas tajā tika izsniegti uzkopšanas līdzekļi. Tiesa ņem vērā lietā esošos sarakstus, kas norāda uz to, ka cietuma rīcībā ir noteikts krājums tīrīšanas piederumu un līdzekļu, kas katru mēnesi tiek izsniegti ieslodzītajiem kameru uzkopšanai. Tiesai nav pamata šādu kārtību un tās atbilstību faktiskajai situācijai apšaubīt. Līdz ar to tiesa šīs pārsūdzētās cietuma administrācijas rīcības prettiesiskumu nekonstatē.

[16] Pieteikumā pieteicējs apgalvo, laika periodā no 2022. gada 1. līdz 13. jūnijam nevarēja nosūtīt korespondenci. Apstrīdēšanas iesniegumā pieteicējs vispārīgi norādīja, ka viņam pilnīgi tika liegta saziņa ar iestādēm, tuviniekiem un iespēja rakstīt iesniegumus. Savukārt tiesas sēdē, atbildot uz tiesas jautājumu, paskaidroja, ka saziņas ar iestādēm un iespējas rakstīt iesniegumus liegšana izpaudās tādējādi, ka pieteicējam nebija rakstāmpapīra, to izsniedza tikai 6. jūnijā.

Tiesa konstatē, ka lieta cita starp ierosināta par cietuma faktiskās rīcības, nenosūtot pieteicēja korespondenci laika periodā no 2022. gada 1.-13. jūnijam, atzīšanu par prettiesisku. Līdz ar to ir precizējams prasījums, proti, par cietuma faktiskās rīcības, nenodrošinot pieteicējam rakstāmpapīru laika periodā no 2022. gada 1.-6. jūnijam, atzīšanu par prettiesisku.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 278. panta pirmās daļas 4. punktam tiesa atstāj pieteikumu bez izskatīšanas, ja tās pašas tiesas vai citas tiesas izskatīšanā atrodas administratīvā lieta starp tiem pašiem administratīvā procesa dalībniekiem par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata.

Atbilstoši informācijai Tiesu informācijas sistēmā Administratīvās rajona tiesas Rēzeknes tiesu nama tiesvedībā atrodas administratīvā lieta Nr. A420205822, kas cita starp ierosināta sakarā ar /pers. A/ pieteikumu par Daugavgrīvas cietuma faktiskās rīcības, neizsniedzot aploksnes un izsniedzot rakstāmpapīru ar kavēšanos un nepietiekamā daudzumā, atzīšanu par prettiesisku. Minētajā lietā vērtējamais laika periods aptver arī laika periodu no 2022. gada 1.-6. jūnijam. Ievērojot minēto, pieteikums šajā daļā ir atstājams bez izskatīšanas, jo konkrētais prasījums tiek vērtēts citas administratīvās

lietas ietvaros.

[17] Pieteikumā pieteicējs apgalvo, ka 17 dienas tika turēts sociālā izolācijā.

Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūrā par personu ievietošanu vienieslodzījuma kamerās atzīts, ka ieslodzījumā esošas personas nošķiršana no pārējiem ieslodzītajiem pati par sevi nav uzskatāma par cietsirdīgu apiešanos, un daudzās Konvencijas dalībvalstīs tiek paredzēti stingrāki drošības noteikumi īpaši bīstamām personām. Lai novērtētu, vai valsts veiktie pasākumi personas sociālajai izolācijai nerada Konvencijas 3. panta pārkāpumu, Eiropas Cilvēktiesību tiesa ņem vērā šādus apstākļus: 1) persona un tās lietas īpašie apstākļi; 2) ieslodzījuma fiziskie apstākļi (tostarp kameras plašums un iekārtojums); 3) personas izolācijas raksturs (pieeja informācijai, saziņas iespējas ar ieslodzījuma vietas amatpersonām, saziņas iespējas ar citiem ieslodzītajiem, saziņas iespējas ar radiniekiem, saziņas iespējas ar aizstāvi un citām personām); 4) personas sociālās izolācijas ilgums (sk. *sprieduma lietā „Horych pret Poliju" 93.-103. punktu, „Öcalan pret Turciju (Nr.2)" 104., 108.-149. punktu, „Ramirez Sanchez pret Franciju" 125.-150. punktu, „Piechowicz pret Poliju" 166.–178. punktu*).

Lietā nav strīda, ka kamerā Nr. /kamera/ pieteicējs atradies viens.

[18] Atbilstoši Daugavgrīvas cietuma sniegtajām ziņām pieteicējam, 2022. gada 1. jūnijā pārvedot viņu uz kameru Nr. /kamera/, nebija liegti ikdienas procesi – pastaigas, sporta nodarbības, saziņa ar radiem vai juridiskās palīdzības sniedzēju, pieteicējam netika piemēroti ierobežojumi, kas saistīti ar notiesāto izolāciju.

Saskaņā ar Kodeksa 45. panta pirmo daļu ar brīvības atņemšanu notiesātajiem, izņemot notiesātos, kas iesaistīti atkarību mazināšanas programmā, un ar īslaicīgu brīvības atņemšanu notiesātos, šajā kodeksā noteiktajā kārtībā un apjomā ir iespējas satikties ar radiniekiem un citām personām bez brīvības atņemšanas iestādes pārstāvja klātbūtnes: īslaicīgi – uz laiku no vienas stundas līdz divām stundām, lai veicinātu sociāli lietderīgu saikņu saglabāšanu un atjaunošanu; ilglaicīgi – uz laiku no sešām līdz četrdesmit astoņām stundām, lai veicinātu radniecisko un ģimenes sakaru saglabāšanu. Noteikumu Nr. 423 60. punktā noteikts, ka satikšanās atļauju izdod brīvības atņemšanas iestādes priekšnieks, pamatojoties uz notiesātā iesniegumu.

Pēc cietuma administrācijas sniegtās informācijas pieteicējs laika periodā no 2022. gada 1. līdz 13. jūnijam nebija vērsies ar iesniegumu piešķirt īslaicīgo vai ilgstošo satikšanos. Pieteicējs minētajā laika periodā nav veicis telefonzvanus, kā arī nebija vērsies pie cietuma administrācijas ar lūgumu nodrošināt telefonzvanu. Pieteicējam 2022. gada 3. , 7. un 10. jūnijā tika nodrošināta iespēja apmeklēt cietuma Daugavpils nodaļas sporta (futbola) laukumu. 2022. gada 2. jūnijā pieteicējs apmeklēja cietuma Daugavpils nodaļas kapelu un piedalījās sarunā ar kapelānu. Pieteicējam tika nodrošināta iespēja saskaņā ar grafiku apmeklēt cietuma Daugavpils nodaļas 3. korpusa atpūtas telpu katru dienu.

Tiesas sēdē, atbildot uz tiesas jautājumu, paskaidroja, ka kamerā Nr. /kamera/ atradās viens pats, līdz ar to pieteicējam tika liegta iespēja kontaktēties ar citām personām, jo kontaktēšanās ar citām personām vienu stundu dienā ir par maz.

No pieteicēja paskaidrojumiem tiesas sēdē tiesa secina, ka pieteicēja ieskatā apstākļi, ka tiek nodrošinātas pastaigas, sporta laukuma, atpūtas telpas un kapelas apmeklējumi, nav pietiekami, lai atzītu, ka pieteicējs netika turēts izolācijā, pieteicēja vērtējumā persona atrodas izolācijā, ja kamerā atrodas viena pati.

Tiesas vērtējumā komunikācija ar citiem ieslodzītajiem (kameras biedriem) nav vienīgais veids, kā iespējams samazināt, atrodoties kamerā vienam, radīto spriedzi, turklāt vērā ņemams apstāklis, ka kamerā Nr. 21 viens pats pieteicējs atradās salīdzinoši neilgu laiku. Atrodoties kamerā Nr. /kamera/, pieteicējs nav sūdzējies, ka viņš nevar iegūt viņam vēlamo informāciju, nav lūdzis nodrošināt īslaicīgo vai ilgstošo satikšanos, telefonsarunas. Minētais tiesas vērtējumā liecina par to, ka pieteicējs, atrodoties kamerā Nr. /kamera/ neizjuta izolācijas spriedzi. Pieteicēja tiesas sēdē norādīto, ka pieteicējs nevarēja sazināties ar tuviniekiem, jo visa kontaktinformācija atradās izņemtajās mantās noliktavā, tiesa vērtē kritiski, jo pieteicējam bija iespēja apmeklēt noliktavu un paņemt nepieciešamās mantas, ko pieteicējs nav darījis, līdz ar to minētais iebildums nav pamatots. Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka pieteicēja viena paša īslaicīga izvietošana kamerā Nr. /kamera/ nesasniedza to bardzības līmeni, kas būtu uzskatāma par cietsirdīgu apiešanos. Tāpat nav pamata uzskatīt, ka pieteicējam bija liegtas saziņas iespējas ar ieslodzījuma vietas amatpersonām. Pieteicējs nenorāda, ka, atrodoties vienam kamerā Nr. /kamera/, būtu ietekmēts viņa vispārējais vai psihiskās veselības stāvoklis, vai ka būtu radušās psiholoģiskas problēmas. Līdz ar to tiesa pārsūdzētās cietuma administrācijas rīcības prettiesiskumu nekonstatē.

[19] Pieteicējs lūdz atlīdzināt nemantisko kaitējumu 5000 *euro*.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 92. pantam ikviens ir tiesīgs prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu, kas viņam nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību. Saskaņā ar Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 4. panta pirmo daļu iestāde zaudējumu var nodarīt ar darbību, izdodot prettiesisku administratīvo aktu vai veicot prettiesisku faktisko rīcību, vai arī ar bezdarbību, ja iestādei bija pienākums rīkoties, bet tā prettiesiski nav rīkojusies.

Tā kā tiesības uz atlīdzinājumu personai ir tikai tādos gadījumos, kad konstatēts administratīvā akta vai faktiskās rīcības prettiesiskums, bet tiesa tādu nekonstatēja, prasījums par nemantiskā kaitējuma atlīdzinājumu nav pamatots un ir noraidāms.

[20] Apkopojot visu spriedumā konstatēto un secināto, tiesa atzīst, ka lēmums šajā lietā pārsūdzētajā daļā atzīstams par tiesisku, bet pieteikums kā nepamatots ir noraidāms.

[21] Pieteicējs ar tiesneses lēmumu pilnīgi atbrīvots no valsts nodevas samaksas par pieteikuma iesniegšanu tiesā. Tā kā pieteikums tiek noraidīts, saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126. panta ceturto daļu pieteicējam ir uzliekams pienākums triju mēnešu laikā pēc sprieduma stāšanās spēkā atmaksāt valstij valsts nodevu 30 *euro*.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126. panta ceturto daļu, 246.-251. pantu, 278. panta pirmās daļas 4. punktu, 280. panta otro daļu, 289. panta pirmo daļu un 290. panta pirmo daļu un Latvijas Sodu izpildes kodeksa 71. panta piekto daļu tiesa

nosprieda:

noraidīt /pers. A/ pieteikumu daļā par Ieslodzījuma vietu pārvaldes 2022. gada 12. augusta lēmuma Nr. N-1-2022-13423 atcelšanu daļā, ar kuru atzīts par tiesisku Daugavgrīvas cietuma priekšnieka 2022. gada 7. jūnija lēmums (2022. gada 1. jūnija ziņojums Nr. 94/D) par disciplinārsoda – uz mūžu notiesātajam, kas sodu izcieš atsevišķajā nodaļā, aizliegt kārtējo videosaziņas iespēju – piemērošanu pieteicējam, par Daugavgrīvas cietuma amatpersonas faktiskās rīcības, kas izpaudusies kā fiziskā spēka un speciālo līdzekļu (roku dzelžu) pielietošana 2022. gada 1. jūnijā, atzīšanu par

prettiesisku, par Daugavgrīvas cietuma faktiskās rīcības, nenodrošinot cietuma 2. korpusa kamerā Nr. /kamera/ uzkopšanas līdzekļus (lupata grīdas mazgāšanai, putekļiem, tualetes tīrīšanas līdzeklis) laika periodā no 2022. gada 1. līdz 9. jūnijam, turot pieteicēju izolācijā 17 dienas, atzīšanu par prettiesisku un nemantiskā kaitējuma 5000 *euro* atlīdzināšanu.

Atstāt bez izskatīšanas /pers. A/ pieteikumu daļā par Daugavgrīvas cietuma faktiskās rīcības, nenodrošinot pieteicējam rakstāmpapīru laika periodā no 2022. gada 1.-6. jūnijam, atzīšanu par prettiesisku.

Uzlikt pienākumu /pers. A/, personas kods /personas kods/, triju mēnešu laikā pēc sprieduma stāšanās spēkā atmaksāt valstij valsts nodevu 30 *euro* un iesniegt tiesai valsts nodevas apmaksu apliecinošu dokumentu.

Spriedums daļā, ar kuru noraidīts pieteikums daļā par Ieslodzījuma vietu pārvaldes 2022. gada 12. augusta lēmuma Nr. N-1-2022-13423 atcelšanu daļā, ar kuru atzīts par tiesisku Daugavgrīvas cietuma priekšnieka 2022. gada 7. jūnija lēmums (2022. gada 1. jūnija ziņojums Nr. 94/D) par disciplinārsoda – uz mūžu notiesātajam, kas sodu izcieš atsevišķajā nodaļā, aizliegt kārtējo videosaziņas iespēju – piemērošanu pieteicējam, nav pārsūdzams.

Pārējā daļā spriedumu un tajā ietverto lēmumu par pieteikuma atstāšanu bez izskatīšanas daļā var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību (vai blakus sūdzību par lēmumu par pieteikuma atstāšanu bez izskatīšanas daļā) Administratīvās rajona tiesas Rēzeknes tiesu namā.

Tiesnese Solvita Pujāte